Stand der Maan.

2 Januarij	VOLLE MAAN.	
11	»	LAATSTE KWARTIER.
18	»	NIEUWE MAAN.
25	»	EERSTE KWARTIER.

Watergetijden.

			Hoog Water.		Laag Water.
30	WOENSDAG.	's mor.	3-00	's av.	9-00
31	DONDERDAG.	»	3-45	»	9-45
1	VRIJDAG.	»	4-30	»	10-30
2	ZATURDAG.	»	5-15	»	11-15

SURINAAMSCHE COURANT.

N°. 104. Woensdag den 30sten December. A°. 1835.

PARAMARIBO.

Plaatselijke Policie.

De Procureur Generaal der Kolonie *Suriname*,

In aanmerking nemende, dat zich, in de laatste maanden, meer dan eens het geval heeft voorgedaan, dat, door eene verregaande onvoorzigtigheid en onachtzaamheid der Huisslaven in de behandeling en plaatsing van *vuur* en *licht* in hunne *negerhuizen*, gevaar van brand is ontstaan en dat zelfs, nog in deze laatste dagen, daardoor in eene der meest bebouwde gedeelten der Stad *Paramaribo* een begin van brand heeft plaats gehad en alzoo de goede Ingezetenen, bij herhaling, aan een groot onheil zijn blootgesteld geweest;

Roept hiermede, in het welbegrepen belang van allen, de medewerking van elk en een iegelijk en inzonderheid der HOOFDEN VAN HUISGEZINNEN in, om, *door het houden van een streng toezigt over* VUUR EN LICHT *op hunne erven en plaatsen* en *vooral door in de negerhuizen slechts* TOT EEN BEPAALD UUR *licht toe te laten*, met de Policie te helpen waken tegen het groot gevaar, dat in een oogenblik des tijds, hier meer dan elders, uit zoodanige onachtzame behandeling van vuur- en lichtstoffen kan ontstaan en voorts hunne Slaven, zoo dikwerf dezen zich aan onvoorzichtigheid en nalatigheid ten dezen schuldig maken, aan eene behoorlijke tucht te onderwerpen.

Paramaribo, den 27 December 1835.

De Procureur Generaal voornoemd,

PH DE KANTER.

Plaatselijke Policie.

De Procureur Generaal der Kolonie *Suriname* herinnert, bij de op handen zijnde OUD- EN NIEUWSJAARS DAGEN, aan elk en een iegelijk den inhoud der *Publicatie van* 19/25 *November* 1828, meer bepaaldelijk wat betreft:

1°. Het verbod van- en de strafbepalingen *tegen het afschieten van vuurwapenen en het afsteken van vuurwerken*, van welken aard en onder welke benaming ook, *op de binnenplaatsen, erven en openbare straten* binnen de kom der Stad.

2°. De verplichting der Eigenaren of tijdelijke Meesters, *om hunne slaven van des avonds* ACHT UREN *bij huis te houden* en, voor zooverre dezelven moeten worden uitgezonden, *van een permissie-billet te voorzien.*

Steunende op de medewerking der Ingezetenen tot handhaving dezer maatregelen van Policie, zal van zijne zijde, allerwegen, met nadruk tegen overtreding dier heilzame bepalingen worden gewaakt.

Paramaribo den 27 December 1835.

De Procureur Generaal voornoemd,

PH. DE KANTER.

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 26sten dezer, de Engelsche Schoener *Frans*, Kapt. P. D. Corbierre, van Demerarij; Passagier: de Heer J. N. Wales.

VOLTAIRE.

Den 30 Mei 1778 overleed FRANÇOIS MARIE AROUET DE VOLTAIRE. Zoo ooit eenig mensch getoond heeft, dat den geest de heerschappij der wereld toekomt, en dat zonder beschaving van denzelven alle aardsche luister slechts kinderlijk poppenspel blijft, is het voorzeker deze uitstekende man, die het ondernemen durfde, om geleerden en kunstenaars, welke onder zijn volk en zijnen tijd slechts voor hoogere bedienden der grooten gehouden werden, niet alleen tot eenen gelijken rang als deze te verheffen, maar hen ook door dezelve te doen achten en eerbiedigen. Hij werd te Chatenay bij Parijs in Februarij 1694 geboren; genoot, daar zijn vader, François Arouet, een vrij aanzienlijk vermogen bezat, eene voortreffelijke opvoeding, en betoonde reeds vroeg eene sterke neiging voor de dichtkunst, welke hij bij aanhoudendheid bleef aankweeken, niettegenstaande zijn vader hem tot eenen regtsgeleerde bestemd had. Beschuldigd, dat hij in zeker spotdicht het op de regering gemunt had, werd hij in 1716 voor één en een half jaar in de Bastille gezet, in welken tijd hij het plan tot de *Henriade* ontwierp, een dichtstuk over de *Ligue* schreef, en zijn treurspel *OEdipe* verbeterde, hetwelk in één jaar 45 maal in den schouwburg vertoond werd. Na zijne bevrijding uit de Bastille schreef hij een treurspel *Artemire*, hetwelk echter niet voldeed; doch toen het eenige jaren later, onder den naam van *Marianne*, op nieuw ten tooneele gevoerd werd, veel goedkeuring verwierf. In 1726 geraakte Voltaire door eene uitdaging, welke hij aan eenen ridder van Rohan, een trotsch jong edelman, die hem voor eene aangedane beleediging door zijnen bediende had laten afrossen, andermaal in de Bastille. Hier hield men hem zes maanden; doch hij moest na zijn ontslag het rijk verlaten, wanneer hij naar Engeland overstak, en hier zijne *Henriade* bij inteekening uitgaf, waarbij hij eene aanmerkelijke winst genoot. Toen hij in 1728 vrijheid verkreeg, om naar Frankrijk terug te keeren, legde hij deze winst in eene loterij, waardoor hij, zoo als ook door andere gelukkige ondernemingen (hij handelde onder den naam van du Moulin, en bevrachtte schepen naar Afrika) zulk een aanzienlijk vermogen verwierf, dat hij, nadat hij het erfdeel zijns vaders en broeders ontvangen had, eene jaarlijksche rente van 130,000 livres bezat, waarvan hij nogtans een loffelijk gebruik maakte ter aanmoediging en ondersteuning van jonge letterkundigen. In 1730 bragt hij zijn treurspel *Brutus* op het tooneel, hetwelk echter niet algemeen beviel; zelfs werd in dien tijd zijn talent als dichter in twijfel getrokken, en hem door Fontenelle en la Motte geraden, om niet langer in dit vak van dichtkunst te arbeiden; doch hij beantwoordde dit door zijne *Zaire*, een treurspel, hetwelk te allen tijde een geliefkoosd stuk op het Fransche tooneel gebleven is. — Voltaire bezat over het algemeen eene soort van tegenspraak, en ontdekte niet de minste fout, of kwam er met al de wapenen, die hem ter dienste stonden, tegen op. Zoo verzette hij zich tegen de aanmatigingen van het kerkelijk gezag door zijne *Lettres philosophiques*, en wel zoodanig, dat het parlement van Parijs het boek ten vure doemde, en hij zelf, om niet gevat te worden, eenige jaren zich te Cirey, bij Bassy in Champagne moest schuil houden, waar hem deszelfs bezitster, de Markiezin de Chatelet, met de hoogste blijken van vriendschap ontving, en hij zijne *Elémens de la Philosophie de Newton* vervaardigde,

met oogmerk, om de beschouwingen van dezen onsterfelijken Brit voor zijne landgenooten bevattelijk te maken. Dan in deze soort van wetenschappelijken arbeid slaagde hij op verre na zoo goed niet, als in het vak der dicht- en fraaije letterkunde, weshalve hij tot de eerste wederkeerde, en in 1736 zijne *Alzire* en in 1741 zijn' *Mahomet* uitgaf, welk laatste stuk der geestelijkheid, uit hoofde zijner hevige uitvallen tegen de dweepzucht, zeer mishaagde, zoodat hij het, op raad van den staatsdienaar Fleury, weder terug nam; doch het is naderhand voor een der beste Fransche stukken van deze soort gehouden, en als zoodanig herhaalde malen ten tooneele gevoerd geworden.

Intusschen was Voltaire met het hof verzoend geworden, en werd door hetzelve naar Berlijn gezonden, om met Frederik den Grooten, die in 1740 den Pruissischen troon beklommen had, over een verdrag van vriendschap te handelen, welken last hij gelukkig volbragt. Eindelijk verkreeg hij in 1746 eene plaats in de akademie, welke men hem tot dus verre betwist had; doch men vervolgde hem onophoudelijk door spotschriften van allerlei aard, zoodat hij zich met Mevrouw de Chatelet aan het hof des Konings Stanislaus naar Luneville begaf, alwaar hij de *Semiramis* en *Orestes*, benevens nog een stuk schreef, *Rome sauvée* getiteld, waarin hij de zamenzwering van Catilina behandelt. Na den dood zijner genoemde, geleerde vriendin, in 1749, keerde hij naar Parijs terug. Herhaalde uitnoodigingen van Frederik den Grooten, met wien hij sedert lang briefwisseling had gehouden, deden hem eindelijk in het volgende jaar de reis naar Potsdam aannemen. Hij werd door gemelden vorst met de meeste onderscheiding behandeld; bewoonde een vertrek onder dat des Konings; had bovendien vrije tafel en rijtuig, en tevens verlof, om hem op bepaalde uren te mogen bezoeken. Dagelijks moest hij twee uren met Frederik arbeiden, en diens opstellen nazien, waarbij hij dan aan den leergierigen monarch zijne gronden ontwikkelde, en op deze wijze voor hem eene voorlezing over den stijl en de dichtkunst hield. Deze vriendschap duurde naauwelijks een jaar toen Voltaire aan eenen twist tusschen Maupertuis, voorzitter der Berlijnsche akademie en den wiskunstenaar Köning deel nam; en tegen den eersten, onder den naam van *Akakia*, eene satyre uitgaf, die Frederik onder zijne oogen liet verbranden. Voltaire kreeg zijn ontslag, en besloot, naar Frankrijk terug te keeren; doch werd te Frankfort aan den Main, op last van den Koning, aangehouden, omdat hij verscheidene papieren van den vorst bij zich had, waarvan men vreesde, dat hij misbruik zoude maken. Voltaire verzocht nu verlof, om in Parijs te mogen wonen; maar zijne *Pucelle d'Orleans* had zoo veel afkeer van den schrijver verwekt, dat hem dit geweigerd werd. Hij vertoefde dus eenige jaren in Colmar, waar hij de *Orphelin de la Chine* schreef, en kocht vervolgens een land goed in de nabijheid van Geneve, hetwelk hij naderhand met een ander, Ferney geheeten, en in Pays de Gex liggende, verwisselde. Hier bragt hij, in gezelschap zijner nicht, Mevrouw Denis, zijn overig leven in eene trotsche onafhankelijkheid door; lokte manufacturisten derwaarts; verschafte hun door zijnen invloed aanmerkelijke voordeelen; heerschte als een klein vorst onder zijne onderdanen, en bouwde, in plaats van de oude, eene nieuwe prachtige kerk, met het opschrift: *Deo erexit Voltaire*. Een volslagen vijand van dwingelandij en onderdrukking zijnde, vond menig vervolgde bij hem hulp en bescherming, onder anderen de ongelukkige familie van Jean Calas, die een offer der dweepzucht geworden was. In dezen tijd schreef hij zijne meesterlijke verhandeling over de verdraagzaamheid benevens een aantal andere schriften, waarin hij, met de wapenen der welsprekendheid, alles tegenspraak, zoo in wereldlijke als godsdienstige zaken, wat met zijne denkbeelden van vrijheid en onafhankelijkheid niet overeenkwam. Hij was in geenen deele een vriend der geestelijkheid, uit hoofde van den geloofsdwang, dien zij zoo dikwerf in bescherming nam; doch kwetste hij veelmaal de godsdienst zelve, wanneer hij het op hare dienaren gemunt had. Onder anderen schreef hij de *Candide*, een' wijsgeerigen roman, dien men zoowel uit hoofde van den stijl, als de geestige wijze van behandeling, onder de meesterstukken van deze soort mag rangschikken.

In het jaar 1757 verscheen de eerste uitgave zijner werken onder zijn eigen opzigt. Zij verzoenden hem met Frederik den Grooten, die zijne briefwisseling met Voltaire vernieuwde, en hem zijn eigen standbeeld uit porselein zond, met het onderschrift: *Viro inmortali!* waarop Voltaire antwoordde: »Sire gij hebt mij een goed in uw gebied geschonken." De Keizerin van Rusland zond hem insgelijks kostbare geschenken, en in 1760 werd eene medaille op hem geslagen, waarvoor men het vers uit de Henriade nam: *Il ôte aux nations le bandeau de l'erreur;* ook rigtten Fransche geleerden en Frederik voor hem eene beeldzuil op, met het bijschrift: *Statue érigée à Voltaire, par les hommes des lettres, ses compatriotes*, welke eer Lodewijk XV verklaarde, dat hij verdiende. Met dit alles was Voltaire niets minder dan gelukkig. Te veel aan de gestadige bewondering der wereld gewoon, werd hij zijn stil verblijf eerlang moede, en begaf zich, in zijnen reeds ver gevorderden ouderdom (1768), nog eens op het groote tooneel van allerlei driften en hartstogten, naar Parijs, alwaar hij even zoo vele bewonderaars vond, die hem vergoodden, als verbitterde vijanden. De Fransche akademie liet hem door drie harer leden verwelkomen, en zelfs Amerikaansche gezant Franklin kwam hem bezoeken. Een nieuw treurspel, *Irene*, dat hij had medegebragt en gespeeld werd, ontving de onbepaaldste goedkeuring. De geheele koninklijke familie was in den schouwburg tegenwoordig, en Voltaire ontving, zoodra hij bij de zesde vertooning in de loge verscheen, uit handen van eenen der schouwspelers eenen lauwerkrans, waarna zijn borstbeeld op het tooneel omkranst werd. Zelfs de Fransche Akademie vereerde hem met hare gelukwenschingen, en plaatste zijn borstbeeld naast dat van Corneille. Al deze opwekkingen van zijn gevoel, gepaard met zijnen aanhoudenden letterarbeid, en de verandering zijner gewone leefwijze, hadden eenen zoo nadeeligen invloed op zijne gezondheid, dat hij in het 85ste jaar zijns levens stierf. Door de priesterlijke kabaal genoot hij niet eens eene plegtige begrafenis, en zijn lijk werd in stilte naar Scellières, eene Bernhardijner abdij, gebragt; doch in 1791, volgens een besluit der nationale vergadering, naar het Pantheon te Parijs (de oude kerk van Genovea) overgevoerd, en aldaar naast het stoffelijk overschot van andere groote mannen des vaderlands bijgezet.

Voltaire behoort, in alle opzigten, onder de merkwaardigste mannen zijner eeuw, en heeft door zijne talrijke schriften ter afschaffing van verjaarde vooroordeelen in alle landen, vooral in Frankrijk, zeer veel bijgedragen. Ondertusschen kan men niet zeggen, dat hij tegen misbruiken en onregtvaardigheden altijd uit zuivere oogmerken geijverd heeft. Dikwijls wilde hij daarbij alleen zijn onuitputtelijk vernuft ten toon spreiden, en zijnen satirieken geest doen bewonderen. Hij was zeer eergierig; handelde altijd niet even billijk omtrent vreemde verdiensten, en beschouwde de christelijke godsdienst uit geen gunstig licht. — Onder zijne talrijke werken verdienen zijne dramatische den eersten rang. Zijne treurspelen zijn nog de lievelingsstukken der Franschen; doch in het blijspel was hij minder gelukkig. Onder zijnen geschiedkundigen arbeid munten uit zijn *Siècle de Louis XIV* en *XV*, en de *Histoire de Charles XII*, de laatste echter meer uithoofde van stijl en voordragt. Zijne wijsgeerige romans, verhandelingen, kleine dichtstukken, verhalen, enz. kenmerken overal zijnen veel omvattenden geest, en men kan hem over het algemeen in de soort van *pièces fugitives* als eenig beschouwen.

SNIJDERSLIST, OM EEN DORP VAN INKWARTIERING TE BEVRIJDEN.

Het is bekend, dat zich, na de batalle bij Saalfeld, onder een zeker gedeelte der Pruisische Armee, zulk eene vrees voor de Franschen verspreidde, dat — ofschoon deze nog verscheidene uren en mijlen verwijderd waren — dikwerf het geroep van het geringste mensch: »de Franschen komen!" — in staat was, om geheele kompagnien op de vlugt te jagen. Onder verscheidene voorbeelden deswege is het volgende een der merkwaardigste. — Den 11 October kwam een Officier, die bij Saalfeld een schrampschot in den arm gekregen had, op zijne retirade, met eene batterij en de daarbij behoorende manschap op het dorp Oud-Göuna, 1½ uur van Jena gelegen, binnen, alwaar bereids twee kompanien van een ander Regiment geinkwartierd waren. Daar het overal aan plaats ontbrak, om paarden en menschen te huisvesten, zoo leide hij zich met 14 man in het Parochiehuis, terwijl zijne overige troepen overal, waar zij slechts konden, met geweld indrongen. Hoe onwelkom deze nieuwe gasten den boeren ook waren, moesten zij zich nogtans naar hun noodlot schikken. Doch een kleedermaker, die voor zich zelven geen brood meer had en evenwel tien man huisvesten moest, kwam op den inval, om het gansche dorp op eenmaal van den druk der inkwartiering te bevrijden. Hij ging namelijk zijnen zoon, dien hij, om koorn te malen, naar den nieuwen molen te Jena gezonden had, en wiens terugkomst hij ieder oogenblik verwachtte, te gemoet, en nam met hem de volgende afspraak. Hij moest in aller ijl naar de herberg loopen, en roepen: »Red u wie kan! de Franschen komen!" Dit geschiedde. — Alles geraakte daarover in de grootste ontsteltenis, en daar de jongeling vooraf zelf door de Franschen uitgeplunderd te zijn geworden, terwijl hem eene geheele trein, met fakkels en lichten op de hielen volgde, het was reeds nacht geworden, — zoo begeerde geen een soldaat meer eten, drinken, hooi of iets anders; maar ieder was op zijne vlugt bedacht. De Officier liet — hoe duister de nacht ook was — zijne manschap dadelijk opbreken, twee kanonnen, die bij deze wanorde omgeworpen werden, vernagelen, en retireerde hals over kop naar Apolda, zoo dat er des avonds ten tien uren geen een soldaat meer in het dorp was, en menige bekommerde huismoeder, die kort te voren niet wist, hoe zij de onbillijke eischen harer gasten bevredigen moest, nu weder nieuwen adem schepte.

Ter Drukkerij van Gezusters SERRES.